

Sygn. akt I CSK 43/18

POSTANOWIENIE

Dnia 29 maja 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Anna Kozłowska

w sprawie z wniosku Z.N.
przy uczestnictwie Z.S. i S.B.
o stwierdzenie nabycia spadku,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 29 maja 2018 r.,
na skutek skargi kasacyjnej uczestników
od postanowienia Sądu Okręgowego w K.
z dnia 20 grudnia 2016 r., sygn. akt I Ca [...] /16,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W świetle tej regulacji, cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być wobec tego osiągnięty tylko przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które będą mogły stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania. Jedynie na tych przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Jednocześnie przypomnieć należy, że Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją i jego rolą nie jest korygowanie ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa w każdej indywidualnej sprawie.

Uczestnicy we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powołali przesłankę z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. Wskazali, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne zawarte w pytaniu: czy jeżeli testament może być tłumaczony rozmaicie w rozumieniu art. 948 § 2 k.c., w zakresie tego czy powołany w nim spadkobierca jest powołany do całości czy do ułamkowej części spadku, poszukiwanie „rozsądnej treści” w rozumieniu powołanego przepisu nakazuje uwzględniać całą treść testamentu oraz całokształt okoliczności towarzyszących jego sporządzeniu, nie tylko subiektywnych z punktu widzenia testatora ale i obiektywnych, w tym wartości rozrządzeń spadkowych w dniu ich dokonywania w stosunku do wartości całego spadku?

Z utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego wynika, że wątpliwości natury prawnej mogą być traktowane jako przesłanka z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. wówczas, gdy chodzi o zagadnienie nowe, dotychczas nierozwiązane w orzecznictwie, takie, które będzie miało znaczenie przy rozstrzyganiu spraw podobnych, a przy tym takie, którego rozstrzygnięcie wpłynie na wynik badanej

sprawy. Nie ulega przy tym wątpliwości, że zagadnienie to nie może być pozorne, czyli m.in. nie może stanowić próby obejścia dokonanych przez sądy ustaleń faktycznych i oceny dowodów (art. 398³ § 3 i art. 398¹³ § 2 k.p.c.).

Skarżący nie sprostali powyższym wymogom. Przetawiona przez nich problematyka nie ma waloru nowości. Sąd Najwyższy wskazywał już, że pierwszoplanowe znaczenie przy dokonywaniu interpretacji testamentu, zgodnie z zasadą życzliwej interpretacji (*favor testamenti*) ma ustalenie i uszanowanie rzeczywistej woli spadkodawcy. Ustalenie treści testamentu powinno następować w pierwszej kolejności według szczegółowych zasad określonych w art. 959 k.c., a dopiero w dalszej kolejności według reguł ogólnych ustanowionych w art. 948 k.c. Doniosłość tych drugich wiąże się z sytuacją, gdy tekst testamentu nie jest jasny. Jego tłumaczenie powinno uwzględnić elementy subiektywne indywidualizujące spadkodawcę takie jak jego cechy osobiste, cechy i zwyczaje środowiska, w którym funkcjonował i panujący w nim język. Zakaz uzupełniania treści testamentu nie wyłącza możliwości ustalenia spadkobiercy w drodze reguł wykładni testamentu, o których jest mowa w art. 948 § 2 k.c., określanej w doktrynie, z uwagi na cel jaki ma realizować w postaci nadania rozrządzeniu testatora rozsądnej treści, mianem wykładni uzupełniającej, co należy odróżnić od samego uzupełnienia tej czynności (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 sierpnia 2010 r., I CSK 62/10, nie publ.). Ponadto, analiza przedstawionego zagadnienia prawnego prowadzi do wniosku, że opiera się ono na własnej ocenie rozstrzygnięcia przez skarżących i przyjęciu przez nich wybranej, korzystnej dla nich interpretacji treści testamentu z dnia 31 lipca 1998 r. Tak sformułowany problem nie wypełnia przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.

Mając powyższe na względzie, Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

jw

ał